

Лабораторна робота 1-2

Принципи програмного управління комп'ютером

(тема 13)

Мета роботи:

ознайомитися з базовою архітектурою комп'ютера і вивчити принципи його програмного управління.

Завдання:

скласти програму обчислення результату найпростішого арифметичного виразу для умовної трьох адресної базової структури комп'ютера.

Компетентності та результати навчання за лабораторною роботою

Компетентності	Результати навчання
1	2
Здійснювати опис взаємодії блоків Фон Немайнової архітектури комп'ютера при виконання умовної програми.	Здатність складати умовну програму, яка містить послідовність команд із декількома адресами.
Здійснювати аналіз вихідного арифметичного виразу і уявлення його обчислення у вигляді послідовності елементарних операцій.	Здатність аналізувати поточну операцію і співвідносити її з відповідним машинним кодом. Розуміння процедури циклу виконання машинної команди.

Загальні відомості

Принципи програмного управління комп'ютером

Основні принципи програмного управління комп'ютером надані на рис. 1.

На рис. 2 наведена архітектура комп'ютера, яка була запропонована Фон Неймоном.

Надалі передбачається, що приклад програмного управління буде розглядатися на тлі виконання машинної команди з трьома адресами. Алгоритм (цикл) виконання такої команди та її структура наведено на цьому ж рисунку.

На рис. 3 наведено приклад умовної програми обчислення функції $e^x = 1 + x + x^2 / 2$.

Рис. 1. Принципы программного управления компьютером

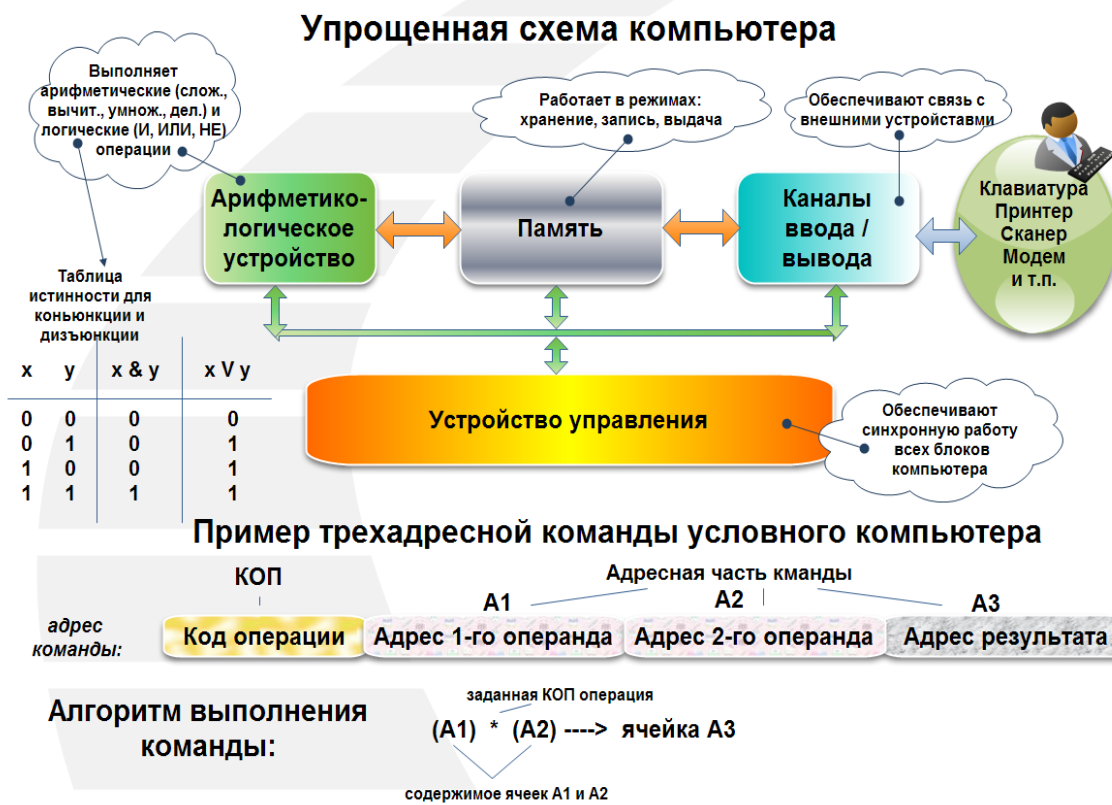

Рис. 2. Архитектура компьютера, как была предложена Фон Нейманом

Пример реализации принципа программного управления ПК

Для условного трехадресного компьютера написать программу вычисления функции $Y = \exp(x)$

Этап 1. Разработка алгоритма Так как условный ПК может выполнять только четыре арифметические операции, то вычисление будем производить по формуле: $\exp(x) = 1 + x + x^2 / 2 + x^3 / (2 \cdot 3) + x^4 / (2 \cdot 3 \cdot 4) + \dots$

Ограничимся тремя элементами ряда.

В результате формула для вычисления примет вид

$$\exp(x) = 1 + x + x^2 / 2$$

Этап 2. Распределение адресов памяти компьютера

Область памяти, выделяемой для размещения данных начинается с адреса 0500)

0500) <--- 1
0501) <--- 2
0503) <-- x
0504) <-- раб. ячейка
0505) <-- раб. ячейка

Область памяти, выделяемой для команд начинается с адреса 0100)

Этап 3. Написание программы

Программа в условных адресах

00 - стоп
01 - сложение
02 - вычитание
03 - умножение
04 - деление
05 - печать

Справка

Алгоритм выполнения команды:
(A1) операция (A2) ---> яч. A3

Адрес команды	КОП	A1	A2	A3	Примечание
0100)	01	0500	0503	0504	1+x ---> раб.яч. 0504
0101)	03	0503	0503	0505	x*x ---> раб.яч. 0505
0102)	04	0505	0501	0505	(x*x) / 2 ---> раб.яч. 0505
0104)	01	0505	0504	0505	(1+x)+(x*x / 2) ---> раб.яч. 0504
0105)	05	0505	0000	0000	печать содержимого раб.яч. 0505
0106)	00	0000	0000	0000	стоп

Рис. 3. Приклад умовної машинної програми

Порядок виконання лабораторної роботи

1. За аналогію з рис. 3 написати умовну машину програму обчислення вираження згідно індивідуального завдання (див. додаток 1).
2. Обґрунтувати вибір оптимальної процедури за мінімальною кількістю команд.

Зміст електронного варіанта звіту

У результаті виконання лабораторної роботи студент має організувати та представити на захист:

папку під назвою "Прізвище студента_ЛР_1-2» в якій міститься звіт у doc-форматі з результатом виконання кожного з пунктів завдання.

Контрольні запитання

1. Опишіть принципи побудови комп'ютера.

2. Дайте поняття програми та команди. Чим програма відрізняється від алгоритму?

3. Наведіть спрощену схему комп'ютера. Дайте призначення кожного з блоків.

4. Для умовного двох адресного комп'ютера напишіть приклад реалізації принципу програмного управління.

Додаток 1.

Для умовної двох адресної машини скласти програму для вирішення наступних завдань.

Найдіть значення вираження:

- 1.21. а) $8c + 12d$ при $c = 3, d = -2$;
б) $u - 3v$ при $u = 6, v = -2$;
в) $8z - 11t$ при $z = -5,5, t = -4$;
г) $5p - 4q$ при $p = -\frac{2}{5}, q = 0,5$.

1.22. $5x - 3y$, если:

- а) $x = 7, y = 4$;
б) $x = 6,5, y = 2,1$;
в) $x = 12\frac{2}{5}, y = 9\frac{2}{3}$;
г) $x = 18, y = 7,4$.

1.23. $\frac{6a + 7b}{3a - 4b}$, если:

- а) $a = 20, b = 12$;   в) $a = 10,8, b = 6$;
б) $a = 2,4, b = 0,8$;   г) $a = 12, b = 5,6$.

1.24. Преобразуйте выражение и найдите его значение:

- а) $2a + 2b$, если $a = -4,1, b = 4,05$;
б) $2,5a - 7,5a + 1$, если $a = 0,1$;
в) $5x - 5y$, если $x = -6,2, y = -6,02$;
г) $2\frac{1}{3}b - 4 + 1\frac{2}{3}b$, если $b = \frac{3}{4}$.

Упростите выражение и найдите его значение:

- 1.25. а) $-6a + 7b + 3a - 4b$, если $a = 3,2$, $b = 4,2$;
б) $1,5x - 9y - (y + 1,5x)$, если $x = 0,781$, $y = 0,9$;
в) $14a - 12b - a - b$, если $a = \frac{2}{7}$, $b = -\frac{5}{7}$;
г) $0,7y - (0,2x - 0,3y) + 0,2x$, если $x = 3,245$, $y = -0,14$.
- 1.26. а) $3(2x + y) - 4(2y - x)$, если $x = 0,2$, $y = -\frac{2}{5}$;
б) $7\left(\frac{2}{7}x - \frac{3}{14}y\right) - 4\left(\frac{7}{2}x - \frac{3}{8}y\right)$, если $x = \frac{5}{6}$, $y = 1$;
в) $2(4a - 0,5b) - (3a - 7b)$, если $a = -0,4$, $b = \frac{1}{3}$;
г) $-6\left(\frac{2}{3}a - \frac{1}{6}b\right) + 4\left(0,75a - \frac{1}{12}b\right)$, если $a = -1$, $b = \frac{3}{2}$.